

Abstrakt

Předložená práce je paralelním čtením dvou děl, jež v sobě spojují filosofické myšlení času a paměti s uskutečněním vyprávění: jedné z prvních duchovních autobiografií pozdní antiky – *Vyznání* a moderního románu – *Hledání ztraceného času*. Svěbytné (původně novoplatonské) pojetí věčnosti jako simultaneity otevírá tázání, které je *Vyznáním* i *Hledání ztraceného času* společné: jaký je vztah mezi časem a věčností (v Proustově případě mimočasovostí) a je vůbec možné, aby měla časová bytost vztah k tomu, co je věčné? V obou dílech přitom sehrává prostředkující roli mezi časovou posloupností a nečasovou simultaneitou vyprávění a paměť.

První část práce (kap. 1) se věnuje Augustinovu pojetí času nejen v XI. knize *Vyznání*, ale v celku tohoto spisu včetně jeho narativních pasáží; zčásti přihlíží také k VI. knize spisu *De musica*. Sleduje zde obecnější otázku, zda Augustin ve své autobiografii pojednává čas pouze subjektivní, nebo zda mu jde o čas jako takový (odlišený od věčnosti). Odpověď má být nalezena prostřednictvím analýzy otázek, které si klade sám autor *Vyznání*: co je vlastně čas, zda vůbec je a jak je možné jej měřit. Jakousi syntézou tohoto zkoumání je pak snaha myslet na základě Augustinova rozumění času jako *distentio animi* čas sdílený více (lidskými) duchy či dušemi. Náznaky tohoto pojetí času se objevují rovněž v narativních pasážích *Vyznání*. V druhé kapitole této části práce je vyložen Augustinův široký pojem paměti z X. knihy *Vyznání*. Zvláštní pozornost je věnována těm obsahům paměti, které mají podle Augustina nečasovou povahu (věci samy a blaženost), a také významu příběhu pro hlavní téma spisu (stejně jako X. knihy), jímž je hledání Boha. Pojem blaženého života (jak se nachází v paměti) je zde interpretován ve svém dvojím aspektu: na jedné straně poukazuje ke svému nečasovému významu a společně sdíleným obsahům paměti, na straně druhé v sobě rozpomínání na blaženost zahrnuje individuální vnitřní zkušenost získanou v čase (tuto podvojnost lze přitom zčásti sledovat i ve způsobu, jakým jsou v paměti přítomny stavy ducha – *affectiones*).

Druhá část práce věnovaná Proustovi představuje – nakolik je to možné filosofickými prostředky – „zobrazení času“, jež má být deklarovaným cílem *Hledání ztraceného času* jako celku. Nejprve se zaměřuje (v 1. kapitole) na nejnápadnější podobu času, jíž je tento román protkán, totiž na kvalitativní čas (jakési zabarvení vnitřní zkušenosti), který je sám ve svých konkrétních realizacích výrazem, nebo „vyzařováním“ (*emanation*) „pravé skutečnosti“, která je podle Prousta ve své podstatě mimo-časová. Následné zkoumání časové posloupnosti naproti tomu sleduje destruktivní účinky času, v jehož středu se nachází „kontradikce přetrvávání a nicoty“. Jestliže jsou tyto aspekty času – totiž kvalita a sukcese – uchopeny zároveň (2. kapitola II. části), vyvstane před čtenářem celkovější pohled na čas jako na konstelaci vztahů, která je také výsledným Proustovým „zobrazením času“ ve všech jeho dimenzích. Samotný závěr druhé části práce ukazuje vzájemný vztah časové konstelace a nečasové simultaneity. I zde – stejně jako v poslední srovnávací kapitole – je nakonec hlavní intencí předestřít, jakým způsobem by bylo možné na základě četby *Hledání ztraceného času* a *Vyznání* myslet intersubjektivní čas.

Klíčová slova: paměť - vzpomínka - čas - věčnost - společný čas - simultaneita -
sukcese - vyprávění - kontinuita - hudba - umělecké dílo - duše - ontologie -
blaženost - fenomenologie - hermeneutika - vnímání změny - asociace idejí -
filosofická interpretace - kvalita - intelekt - individuální diference - autobiografie